

VŠĮ BIRŽŲ LIGONINĖS 2016-2019 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. VšĮ Biržų ligoninės (toliau tekste – Ligoninė) 2016 - 2019 metų korupcijos prevencijos programos (toliau - Programa) paskirtis - užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir kontrolės sistemą VšĮ Biržų ligoninėje 2016 - 2019 metais.

2. Korupcijos prevencijos programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Korupcijos prevencijos įstatymu (Žin., 2002, Nr. 57-2297; 2003, Nr. 38-1728; 2008, Nr. 71-2700), Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 10-355; Nr. 60-2346), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V-1433 „Dėl šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2015 - 2019 metų programos patvirtinimo“.

3. Programoje vartojamos sąvokos:

3.1. Korupcijos rizikos veiksniai - priežastys, sąlygos, įvykiai ir aplinkybės, dėl kurių gali būti padarytas korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas.

3.2. Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas - Ligoninės darbuotojo administracinis, darbo drausmės ar tarnybinis nusižengimas, padarytas tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant arba reikalaujant turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui, taip pat ją priimančiam, kai tai daroma piktnaudžiaujant tarnybine padėtimi, viršijant įgaliojimus, neatliekant pareigų, pažeidžiant viešuosius interesus, taip pat korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.

4. Programa įgyvendinama pagal Programos įgyvendinimo priemonių planą.

II. KORUPCIJOS PREVENCIJOS BENDRIEJI TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

5. Korupcijos prevencijos ligoninėje tikslas - kryptingos korupcijos prevencijos politikos vykdymas, skaidresnės, veiksmingesnės ir viešesnės Ligoninės darbuotojų veiklos užtikrinimas.

6. Korupcijos prevencijos ligoninėje uždavinys - galimų korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą, siekiant, kad visos lėšos, skiriamos sveikatos sistemai, būtų naudojamos pagal paskirtį ir racionaliai kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms teikti, pacientų teisėms ir laisvėms užtikrinti, taip pat poveikis Ligoninės darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos.

7. Programos tikslas - sumažinti korupcijos mastą, didinti skaidrumą, atvirumą, mažinti ir šalinti korupcijos pasireiškimo prielaidas Ligoninėje.

7. Uždaviniai Programos tikslui pasiekti:

7.1. parengti (patikslinti) Korupcijos prevencijos programą, jos įgyvendinimo veiklos planą, paskirti asmenį, atsakingą už korupcijos prevenciją ir kontrolę.

7.2. įvertinti įstaigos veiklos sritis, siekiant nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę.

7.3. didinti Ligoninės veiklos viešumą ir atvirumą.

7.4. didinti Ligoninės veiklos procedūrų skaidrumą ir aiškumą.

7.5. teikti informaciją pacientams korupcijos prevencijos klausimais, motyvuoti visuomenę elgtis sąžiningai, pranešti apie korupciją.

7.6. informuoti apie galimas korupcines veikas ir nustatytus korupcijos atvejus.

- 7.7. ugdyti darbuotojų patikimumą, lojalumą ir sąžiningumą.
 - 7.8. atlikti pacientų apklausą dėl galimos korupcinio pobūdžio veikos.
 - 7.9. nagrinėti pacientų skundus, gautus dėl nepagrįstų mokėjimų.
 - 7.10. didinti viešųjų pirkimų vykdymo sveikatos sistemoje skaidrumą.
 - 7.11. vertinti Ligoninės korupcijos prevencijos priemonių vykdymą.
8. Priemonės, kurios sumažins korupcijos apraiškų prielaidas sveikatos sistemoje, ir jų vykdymo terminai, vertinimo kriterijai ir jų reikšmės pateikti Programos įgyvendinimo 2016-2019 m. priemonių plane.

II. KORUPCIJOS SVEIKATOS SISTEMOJE PASIREIŠKIMO PRIELAUDŲ ANALIZĖ

9. Bendrosios korupcijos prielaidos sveikatos sistemoje, darančios įtaką ligoninės veiklai:
- 9.1. Socialinės (žemas pragyvenimo lygis valstybėje; kyšių ėmimo ir davimo tradicijos sveikatos sektoriuje bei abiejų pusių - imančiųjų ir duodančiųjų kyšius – pakantumas korupcijai ir jos toleravimas; visuomenės pilietiškumo stoka; piliečių pasyvumas antikorupcinei veiklai);
 - 9.2. Teisinės (teisės aktų netobulumas, dažnas jų keitimas; kokybės sistemų ir reglamentų stoka; nepakankama atsakomybė už padarytus pažeidimus);
 - 9.3. Struktūrinės (įdiegtos ne visos priemonės atskirų sveikatos sistemos įstaigų sąžiningai konkurencijai užtikrinti; nepakankamos įstaigų veiklos apskaitos ir kontrolės sistemos; nepakankamas aprūpinimo informacinėmis technologijomis lygis ir pan.);
 - 9.4. Technologinės (lėtas elektroninių paslaugų diegimas; per griežta disponuojamos informacijos apsauga valstybėje; nepakankama duomenų mainų sistema ir duomenų bazių sąsajų nebuvimas);
 - 9.5. Ekonominės (maži sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimai; nepakankamai racionaliai panaudojamos sveikatos sistemai skirtos privalomojo sveikatos draudimo lėšos);
 - 9.6. Vadybinės (sveikatos sistemos struktūros sudėtingumas ir trūkumai; pernelyg biurokatiškas sveikatos sistemos valdymas, pasižymintis pertekliniais draudimais, apribojimais, įvairių pažymų, leidimų, papildomų dokumentų reikalavimais, procedūrų vilkinimu; nepakankamos ir netobulos veiklos apskaitos ir kontrolės sistemos; nepakankamai skaidrus sprendimų priėmimo procesas, nesivadovaujama asmeninės atsakomybės principais, nėra viešinami padaryti pažeidimai, trūksta viešumo; motyvacinės karjeros sistemos nebuvimas).
10. Specifinės prielaidos sveikatos sistemoje, darančios įtaką ligoninės veiklai:
- 10.1. Sveikatos priežiūros specialistų trūkumas, jų pasiskirstymo netolygumas. Specialistų trūkumą rajonuose lemia Ligoninės nesaugumas dėl pacientų srautų persiskirstymo, prastesnė materialinė bazė. Mažas medicinos darbuotojų darbo užmokestis lemia profesijos keitimą, kito ar papildomo darbo ieškojimą;
 - 10.2. Gydytojai neprivalo deklaruoti turto ir pajamų;
 - 10.3. Sveikatos priežiūros įstaigų vadovų atsakomybės problemos. Sveikatos priežiūros įstaigų vadovų pakantumas jiems pavaldžių gydytojų daromiems darbo drausmės pažeidimams;
 - 10.4. Veikla, susijusi su licencijų, leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu, sveikatos priežiūros įstaigų veiklos apribojimu ar nutraukimu; administracinių teisės pažeidimų nustatymu, protokolų surašymu, baudų skyrimu;
 - 10.5. ASPI atliekami medicininės paskirties aparatūros, vaistinių preparatų, medicinos pagalbos ir kt. priemonių viešieji pirkimai. Nepakankamai racionalus vaistinių preparatų ASPI vartojimas:
 - 10.5.1. viešieji pirkimai, kuriems naudojamos valstybės biudžeto lėšos, tarp jų ir PSDF biudžeto lėšos, priskiriami prie sričių, kuriose yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė,
 - 10.5.2. medicininių prietaisų įsigijimo poreikio nepakankamas pagrindimas ir inventorizacijos trūkumas,
 - 10.5.3. ASPI viešojo pirkimo techninių specifikacijų sudarymo procedūrose dalyvaujančių asmenų abejotinas nešališkumas ir objektyvumas;

10.6. Pacientai gydydamiesi stacionare neretai perka gydytojų skirtus vaistinius preparatus ir medicinos pagalbos priemones savo lėšomis;

10.7. Vienpusė ir (ar) nepakankama informacija pacientams sveikatos priežiūros įstaigose apie teikiamas mokamas sveikatos priežiūros paslaugas bei sveikatos priežiūros paslaugas, apmokamas PSDF biudžeto lėšomis, apie pacientų teises ir t. t.;

10.8. Pacientams, norintiems gauti sveikatos priežiūros paslaugas, sunku prisiskambinti į registratūrą ar gydytojui, tenka ilgai laukti eilėse, tenka vaikščioti į skirtingas įstaigas. Tam įtakos turi daugelis veiksnių: nepakankama sveikatos priežiūros įstaigų vadyba, sveikatos priežiūros specialistų ir įrangos trūkumas ir kt.

III. VEIKLOS SRITYS, KURIOSE GALIMA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ

11. Ligoninės veikloje galima išskirti veiklos sritis, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė. Duomenys apie Ligoninės veiklos sritis pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė

Eil. Nr.	Veiklos sritys, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas	Galimas korupcijos pasireiškimas
1.	Kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių skyrimas	Ligoninės gydytojai
2.	Prekių ir (ar) paslaugų viešieji pirkimai	Viešųjų pirkimų komisijos nariai, viešųjų pirkimų administratorius, kiti darbuotojai, dalyvaujantys viešųjų pirkimų procedūrose
3.	Neoficialūs mokėjimai teikiant mokamas ir apmokamas iš PSDF biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugas pacientams	Ligoninės gydytojai, slaugytojai, medicinos registраторiai
4.	Veikla, susijusi su nedarbingumo pažymėjimų ir kitų pažymų išdavimu	Ligoninės gydytojai
5.	Darbuotojų priėmimas į darbą ir atleidimas	Ligoninės administracija

IV. GALIMOS KORUPCIJOS PASEKMĖS

12. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius sveikatos sistemoje, dėl ko gali:

12.1. sumažėti rajono sveikatos priežiūros sistemos veiksmingumas, pablogėti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybė, prieinamumas, didėti pacientų eilės medicininėms paslaugoms.

12.2. atsirasti socialinė įtampa, kuri mažina pasitikėjimą sveikatos apsaugos priežiūra;

12.3. sumažėti pacientų pasitikėjimas Ligonine;

12.4. užsimegzti farmacijos bei kitų įmonių, prekiaujančių medicinos prekėmis ir prietaisais, ryšiai su korumpuotais sveikatos sistemos darbuotojais;

12.5. gali sumažėti pacientų ir paslaugų rinka, įstaigos konkurencingumas, sumažėti įstaigos ekonominis potencialas.

13. Atsižvelgiant į šias pasekmes ir aiškiai suvokiant korupcijos pasireiškimo galimybes, galima numatyti veiksmingas korupcijos prevencijos programos poveikio priemones.

V. KORUPCIJOS PREVENCIJA

14. Korupcijos prevencija Ligoninėje tai galimos korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos vykdymo 2016-2019 m. priemonių planą, taip pat poveikis Ligoninės darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio veikos. Tuo tikslu:

14.1. pastoviai ir sistemingai analizuoti korupcijos Ligoninėje prielaidas;

14.2. iškilus poreikiui, tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos. Išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl Ligoninėje darbuotojų korupcinio pobūdžio veikos ir atlikti savo kompetencijos tyrimus;

14.3. reguliariai informuoti visuomenę apie teikiamas medicininės paslaugas Ligoninėje;

14.4. ugdyti antikorpacinę Ligoninėje darbuotojų kultūrą.;

14.5. reguliariai vertinti korupcijos prevencijos programos veiksmingumą;

14.6. nuolat bendradarbiauti su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija - Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT).

VI. VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į KORUPCIJOS PREVENCIJOS SVEIKATOS SISTEMOJE PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ

15. Norint į Korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programą įtraukti visuomenę, reikia:

15.1. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę medikų bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;

15.2. ugdyti antikorpacinę kultūrą (visuomenės ir tarp jų sveikatos sistemos darbuotojų antikorpacinis švietimas, ugdymas bei visuomenės nepakantumo korupcijai skatinimas);

15.3. skatinti sveikatos sistemos darbuotojus bei kitus šalies gyventojus pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimus juos daryti) teikiant sveikatos priežiūros paslaugas. Sudaryti sąlygas telefonu, anonimiškai pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimą juos daryti). Analizuoti surinktą informaciją iš gyventojų;

15.4. visuomenės anketinės apklausos arba kitais būdais reguliariai vertinti Korupcijos prevencijos programos veiksmingumą.

VII. KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

16. Siekiant veiksmingo korupcinių teisės pažeidimų tyrimo, būtina:

16.1. sudaryti sąlygas įstaigos darbuotojams, kitiems visuomenės piliečiams anonimiškai pranešti vadovybei savo įtarimus dėl galimos personalo korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;

16.2. iškilus poreikiui tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos. Išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl įstaigų darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir atlikti savo kompetencijos tyrimus;

16.3. išaiškinus ar pasitvirtinus informacijai apie korupcijos faktą bei esant įtarimui dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nustatyta tvarka informuoti Ligoninės vadovą;

16.4. bendradarbiauti su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija - Specialiųjų tyrimų tarnyba.

VIII. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR STEBĖSENA

17. Korupcijos prevencijos programos uždaviniams įgyvendinti sudaromas Programos priemonių vykdymo planas, kuris nustato uždavinius, tikslus, priemones, jų vykdymo terminus bei vykdytojus. Programos įgyvendinimo priemonių planas yra neatskiriama šios programos dalis.

18. Konkrečias Programos įgyvendinimo 2016–2019 m. priemonių plane numatytas priemonės vykdo programos priemonių plane nurodyti Ligoninės darbuotojas.

19. Korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo Ligoninėje kontrolę, metodinės pagalbos teikimą korupcijos prevencijos klausimais vykdo atsakingas ligoninės darbuotojas už korupcijos prevenciją ir kontrolę ir Ligoninės vadovas.

20. Siekiant nuosekliai vertinti pasiektą pažangą, nustatyti kliūtis ir problemas, kylančias įgyvendinant Programą Ligoninė privalo reguliariai vykdyti numatytų Programos įgyvendinimo 2016-2019 m. veiklos plane nurodytų priemonių įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą.

21. Kartą per metus (esant reikalui ir dažniau), Ligoninės atsakingas darbuotojas už korupcijos prevenciją ir kontrolę, pateikia informaciją (ataskaitą) ligoninės vadovui apie Programos priemonių vykdymo eigą.

IX. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

22. Programos ir jos įgyvendinimo priemonių vykdymas ir kontrolė turi būti vertinami pagal šiuos rodiklius:

22.1. korupcijos prevencijos (atliktų korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimų skaičiumi; įvykdytų ir neįvykdytų programos įgyvendinimo priemonių skaičiumi; priemonių įgyvendinimo nustatytais terminais);

22.2. teisės pažeidimų tyrimo (ištirtų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičiumi, anoniminių ir oficialių pranešimų, skundų apie pažeidimus skaičiumi).

23. Kiekviena konkreti Programos įgyvendinimo priemonių plano priemonė vertinama pagal Programos priemonių plane nustatytus vertinimo kriterijus.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Korupcinė situacija vertinama ir korupcijos prevencijos programos nuostatos bei jos vykdymo priemonių planas peržiūrimi kas treji metai.

25. Per visą programos įgyvendinimo laikotarpį įstaigos padaliniai, skyriai gali teikti pasiūlymus dėl programos nuostatų ir jos vykdymo. Tokiais atvejais Korupcijos prevencijos programa gali būti papildoma arba keičiama.
